การดูแลรักษากองปุ๋ยหมัก

- กลับกองปุ๋ยหมักทุกๆ 15 วัน เพื่อเป็นการระบายอากาศ เพิ่มออกซิเจน และช่วยให้วัสดุคลุกเคล้าเข้ากัน หรือให้ฝังท่อ พีวีซี (P.V.C) และเจาะรูเพื่อใช้ระบายความร้อน ระบายอากาศและใช้เป็นช่องสำหรับเติมน้ำหมักชีวภาพในระหว่างการหมัก เป็นการหมักโดยไม่ต้องกลับกอง
- รดน้ำกองปุ๋ยหมัก เพื่อรักษาความชื้นของกองปุ๋ยหมักอยู่ในช่วง 50-60 %
- ในกรณีที่ผักตบชวาที่นำมาทำปุ๋ยหมักเกิดการทับถมและมีกลิ่นเหม็นให้ใช้น้ำหมักชีวภาพที่ผลิตจากสารเร่งซุปเปอร์ พด.2 หรือซุปเปอร์พด.6 ฉีดพ่นหรือรดลงในระหว่างการหมัก อัตรา 10 ลิตร ทุกวันจนกว่ากลิ่นจะหายไป
- เก็บรักษากองปุ๋ยหมักที่เสร็จแล้วไว้ในโรงเรือนหลบแดดและฝน

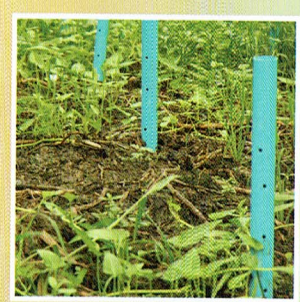

หลักการพิจารณาปุ๋ยหมักที่เสร็จสมบูรณ์แล้ว

- สีของวัสดุเศษพืช มีสีน้ำตาลเข้มจนถึงสีดำ
- ลักษณะของวัสดุเศษพืช มีลักษณะอ่อนนุ่ม ยุ่ย ขาดออกจากกันง่าย
- กลิ่นของวัสดุปุ๋ยหมักที่สมบูรณ์จะไม่มีกลิ่นเหม็น
- ความร้อนในกองปุ๋ยลดลง อุณหภูมิภายในและภายนอกกองปุ๋ยใกล้เคียงกัน
- สังเกตเห็นการเจริญของพืชบนกองปุ๋ยหมัก
- ค่าอัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจนเท่ากับหรือต่ำกว่า 20:1

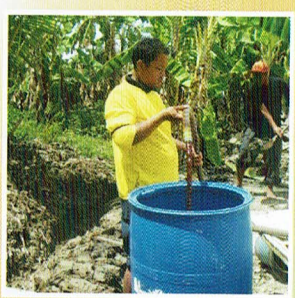
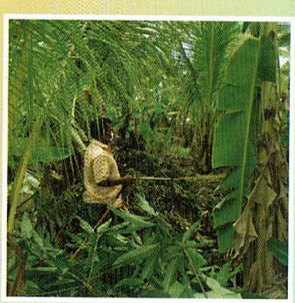

ปริมาณธาตุอาหารในปุ๋ยหมักจากผักตบชวา

ไนโตรเจน	1.27 %
ฟอสฟอรัส	0.71 %
โพแทสเซียม	4.84 %

สำหรับพื้นที่ไหนประสบปัญหาผักตบชวาขึ้นอย่างหนาแน่น และส่งผลกระทบต่อชุมชนบริเวณใกล้เคียง สามารถติดต่อขอคำแนะนำวิธีการทำปุ๋ยหมักได้ที่ :

- สถานีพัฒนาที่ดินใกล้บ้านทุกจังหวัดทั่วประเทศ
- กองเทคโนโลยีชีวภาพทางดิน กรมพัฒนาที่ดิน

โทร. 0-2579-0679, โทรสายด่วน 1760, www.ldd.go.th

การผลิตปุ๋ยหมัก จาก ผักตบชวา

โดยใช้สารเร่ง ซุปเปอร์ พด.1

จัดทำโดย
กรมพัฒนาที่ดิน
กระทรวงเกษตรและสหกรณ์
www.ldd.go.th

การผลิตปุ๋ยหมัก จาก ผักตบชวา โดยใช้สารเร่งซุปเปอร์ พด.1

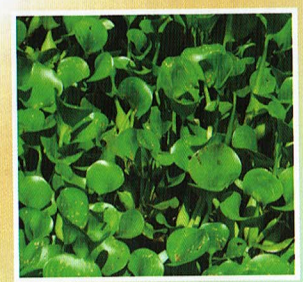

ผักตบชวาเป็นวัชพืชน้ำที่เจริญเติบโตและขยายพันธุ์ได้อย่างรวดเร็ว มีความสามารถดูดธาตุอาหารพืชจากน้ำได้ดีกว่าวัชพืชน้ำอื่นๆ โดยมีปริมาณธาตุอาหารหลัก ไนโตรเจนประมาณ 2.28 % ฟอสฟอรัส 0.62 % และโพแทสเซียม 4.75 % อัตราส่วนคาร์บอนต่อไนโตรเจนค่อนข้างต่ำ 24:1 ถึง 35:1 จึงทำให้การย่อยสลายเป็นปุ๋ยหมักได้รวดเร็ว

ผักตบชวาที่มีอายุ 1 เดือน จะมีความสูงเฉลี่ย 40 เซนติเมตร ในพื้นที่ 1 ไร่ จะให้น้ำหนักสด 10 ตัน แต่เนื่องจากผักตบชวาเป็นวัชพืชน้ำที่มีความชื้นสูงมากกว่า 90 % เมื่อผึ่งแดดไว้ประมาณ 2 สัปดาห์ ความชื้นจะลดลงเหลือ 10-20 % โดยน้ำหนัก จะเหมาะสมต่อการย่อยสลาย เมื่อผลิตเป็นปุ๋ยหมักที่ความชื้น 35 % จะได้ปุ๋ยหมักประมาณ 2.5 ตัน โดยใช้ระยะเวลาในการหมัก 45-60 วัน ส่วนผักตบชวาที่อายุ 4 เดือน ความสูง 100 เซนติเมตร ในพื้นที่ 1 ไร่ จะให้น้ำหนักสด 30 ตัน สามารถผลิตปุ๋ยหมักได้ 5.5 ตัน

ส่วนผสมของวัสดุ

ในการผลิตปุ๋ยหมักจากผักตบชวา 1 ตัน ประกอบด้วย	
ผักตบชวาที่ผึ่งไว้ 2 สัปดาห์	2,000 กิโลกรัม
มูลสัตว์	400 กิโลกรัม
สารเร่งซุปเปอร์ พด.1	1 ซอง

วิธีการกองปุ๋ยหมัก

การกองปุ๋ยหมัก 1 ตัน มีขนาดความกว้าง 2 เมตร ยาว 3 เมตร สูง 1.5 เมตร โดยให้กองเป็นชั้นๆ 3-4 ชั้น แบ่งส่วนผสมที่จะกองออกเป็น 3-4 ส่วน ตามจำนวนชั้นที่กอง ดังนี้

- ผสมสารเร่งซุปเปอร์ พด.1 ในน้ำ 20 ลิตร คนนาน 10-15 นาที เพื่อกระตุ้นให้จุลินทรีย์ออกจากสภาพที่เป็นสปอร์และพร้อมที่จะเกิดกิจกรรมการย่อยสลาย
- การกองชั้นแรกให้นำผักตบชวาที่แบ่งไว้เป็นส่วนที่หนึ่งมากองบนลานเป็นชั้น มีขนาดกว้าง 2 เมตร ยาว 3 เมตร สูง 30-40 เซนติเมตร ย่ำให้พอแน่นและรดน้ำให้ชุ่ม
- นำมูลสัตว์โรยที่ผิวหน้าผักตบชวา
- ราดสารละลายสารเร่งซุปเปอร์ พด.1 ให้ทั่วโดยแบ่งใส่เป็นชั้นๆ
- หลังจากนั้นนำผักตบชวามากองทับเพื่อทำชั้นต่อไปปฏิบัติเหมือนการกองชั้นแรก ทำเช่นนี้อีก 2-3 ชั้น ชั้นบนสุดควรปิดทับด้วยผักตบชวาที่เหลืออยู่ เพื่อป้องกันการสูญเสียความชื้น